

Till Forum för utställare – Årets utställning 2019

Fotograf Karl Gabor

Utställningens titel

Speaking Memories – Förintelsens sista vittnen

Utställningsplats: Historiska museet

Visningstid: 25 januari – 8 december 2019 (Skickas på Sverigeturné våren 2020)

Budget: ca 600 000 kr

Kontaktperson: Susanna Zidén, susanna.ziden@shm.se Tel. 08-51955703

Beställare: Historiska museet

Utställningsteam

Projektledare

Produktionsledare

Director Judisk kultur i Sverige och Speaking Memories

Fotograf, porträtt

Pedagogik och program

Utställningsform

Grafisk form

Texter

Utställningstekniker

Föremålsantikvarie

Konservator

Kommunikatör

Digital produktion

Filmproduktion "Vi är fria, våra liv börjar på nytt"

Redigering videointervjuer

Ljussättning

Pressansvarig

Pressfotograf

Susanna Zidén

Pernilla Tenje

Lizzie Oved Scheja

Karl Gabor

Philip de Croy

Pernilla Tenje och Susanna Zidén

Charlotta Andersson

Katherine Hauptman, Lasse Hedman

Lizzie Oved Scheja och Susanna Zidén

Joakim Nilsson och Sonny Johnson

Lotta Fernstål

Ulrik Skans

Emma Ågrahn

Wilhelm Lagercrantz

Jens Mohr och Ola Myrin

Leonardo Wehlander

Lennart Liverstrand

Ulrika Mannberg Günther

Erik Lernestål

Motivering

Utställningen *Speaking Memories* – Förintelsens sista vittnen berättar om dem som var där. De med personliga minnen och erfarenheter från Förintelsen. De som överlevde. Genom porträtt och vittnesmål uppmärksammas de som så småningom hamnade i Sverige. Besökare kan samtala, på engelska, med två överlevande, Pinchas Gutter och Eva Schloss, genom förinspelade videointervjuer i den interaktiva installationen *Dimensions in Testimony*. Utställningen ger tillgång till USC Shoah Foundations videoarkiv med över 55 000 vittnesmål från överlevande och vittnen av Förintelsen och andra folk mord. Dessutom ställs föremål från koncentrationslägret Auschwitz-Birkenau ut. Allt detta visas för första gången på ett museum i Sverige, vilket gör utställningen unik. *Speaking Memories* skildrar också livet efter befrielsen genom berättelser och arkeologiska fynd från ett flyktingläger på Lovö utanför Stockholm. Lägre var aktivt under slutet av andra världskriget.

Gestaltning och dramaturgi – ett ljust monument över de som överlevde

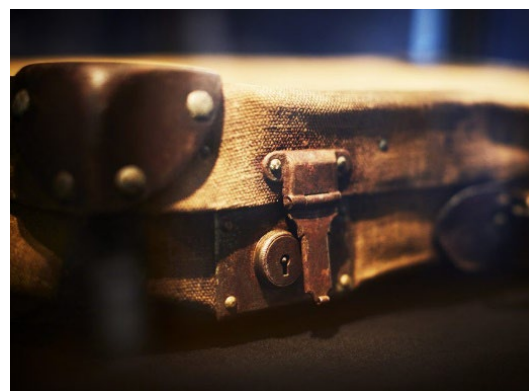
Vi har skapat en utställningsmiljö som både ger plats för de fruktansvärda upplevelser som de överlevande beskriver, men som samtidigt förmedlar hopp. Miljön är neutral och avskalad så att vittnesmålen kommer fram. Vi vill lyfta fram de avporträtterade som levande människor, därför återges porträtten i färg, upplysta i ljuslådor. Vi har inte använt oss av historiska dokumentära bilder i gestaltningen av utställningen. Istället får porträtten av de överlevande och vittnesmålen vara i centrum så att besökarna verkligen får möjlighet att ta del av vad de har att berätta. För utställningsformen hämtade vi inspiration från Förintelsemonumentet i Berlin, en miljö av mörka rektangulära formationer. Vår tanke var att skapa en ljus version av monumentet. Arkitekturen är gjord så att besökare kan få en enskild upplevelse men samtidigt känna gemenskap med andra besökare som skymtar och rör sig bakom och mellan formationerna. Varje porträtt har fått sin egen väggmodul och form.

Metod – ett långsiktigt samarbete

Utställningen har många samarbetspartners. *Speaking Memories* – Förintelsens sista vittnen produceras av Historiska museet och Judisk kultur i Sverige i samarbete med USC Shoah Foundation – The Institute for Visual History and Education och Auschwitz-Birkenau State Museum. Övriga samarbetsparter i projektet är Paideia – The European Institute for Jewish studies in Sweden och Föreningen Förintelsens överlevande i Sverige, Forum för levande Historia samt Synagogan Adat Jeschurun. Utställningen är en del av projektet ”*Speaking Memories*” som skapades 2015 på initiativ av Judisk kultur. Det började som ett program där överlevande från Förintelsen träffade studenter och delade minnen i workshops. I samband med träffarna fotograferades de överlevande som deltog i workshoparna, och samarbetet utvecklades till ett dokumentationsprojekt. Till slut blev *Speaking Memories* redo att ta form som en utställning. Det har varit viktigt att processen fått ta tid så att de olika samarbetsparterna hunnit bygga förtroende för varandra.

Publikvänlighet – en trygg miljö att lyssna till vittnesmål och samtala i

Ambitionen har varit att skapa en stillsam miljö där besökare känner sig trygga och kan fokusera på de överlevandes vittnesmål. Installationen Dimensions in Testimony erbjuder en helt unik upplevelse, som möjliggör för besökare att föra dialog med överlevande som om de fanns på plats i utställningen.

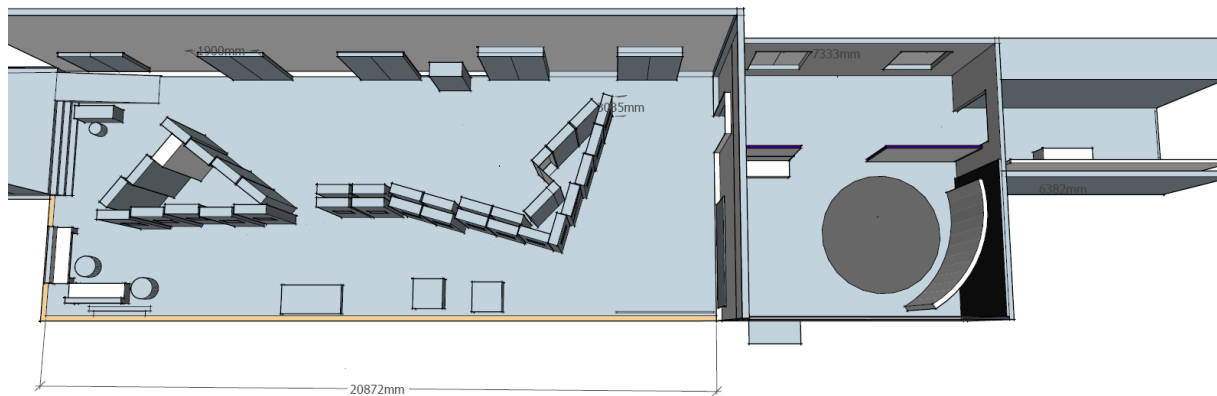

Historiska

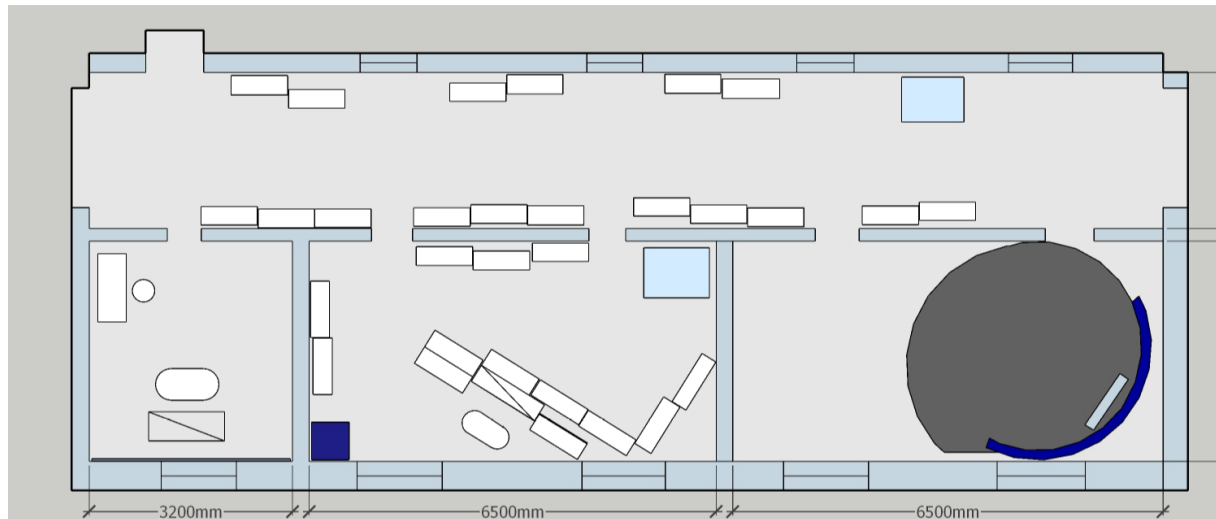
Fotograf Erik Lernestål

Planritning från utställningen då den visades på Historiska museet.

Historiska

Planritning från utställningen som den ser ut på Värmlands museum där den visas nu (ungefär).

Inslag om utställningen i samband med att utställningen öppnade på Värmlands museum i januari 2020: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/varmland/overlevande-berattar-sina-vittnesmal-i-speaking-memories>

På Historiska museets webbsida finns också mer information om utställningen: <https://historiska.se/utställningar/speaking-memories/>